

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

21. De mutatione, derogatione, abrogatione legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Facti ignorantia nisi crassa sit, tam in commodis
quam damnis excusat etiam in foro conscientiae v. c. 7
cum quis ius ignorans indebitam (civiliter, debitam au-
tem naturaliter) *pecuniam soluerit, cessat repetitio*. Velu-
ti, si hæres per iuris ignorantiam legata soluit ex te-
stamento imperfecto; vel non detracta Falcidia, or-
dinariè dignus non censetur, cui iuris beneficium
prodesse debeat. Quicumque autem ex facti ignoran-
tia, non supina, indebitum civiliter soluit, v. c. quia i-
gnoravit testamentum imperfectum esse, solutum
reperere potest. Quod si verò aliquis ob ignorantiam
sive iuris sive facti, soluisset quod suum erat, nulloq;
iure alteri debitum, illud haud dubie, tanquam inde-
bitè solutum, condicere poterit: nam *locupletari non
debet aliquis cum alterius iniuria, sive iactura*. reg. 48,
in 6.

CAP. XXI.

*Demutatione, derogatione, abroga-
tione legis.*

Ex perpetuò durat, quamdiu legitima authori-
tate non tollitur: tollitur verò legitima au-
thoritate nam res omnis per quascunq; causas nasci-
tur, per eandem dissolvitur. cap. 1. de reg. iuris. Porro
legi derogatur, cum pars eius detrahatur, abrogatur
cum totum tollitur.

NB. Si statutum concernens factorem aliorum aut
publicum, à superiore confirmatū sit, non posse de-
inde ab inferioribus, qui illud statuerunt, infringi;
quia superior illud confirmando fecit quasi suū, sin ve-
rò statutū à superiore confirmatum est in gratiam sta-
tuentium; tunc possunt recedere: illique perinde at-
que alteri gratiæ seu priuilegio renunciare. Secundò
cessat

cessat lex ob mutationem obiecti siue causæ, propter quam lata est.

- 2 Posterior principis constitutio derogat priori, quatenus ei contraria est, licet verbis expressis nulli eius mentio fiat. Excipiuntur tamen decreta Concilii generalis, quibus posteriore lege contraria derogatum non censetur; nisi clausula derogatoria expresse adiiciatur.

- 3 Cessante vniuersim totali causa legis, per se ipsam cessat lex. Sumitur ex c. cum cessante, de appellat. vbi dicitur, *cessante causa cessat effectus*. Confirmatur, quod sicut lex ab initio non subsistit, si sine ratione lata sit, ita etiam postea desinit, desinente ratione eius, quod quidem tunc eius observatio inutilis atque superuacanea esse incipit, iuxta Heb. 7. *Reprobatio fit propter inuitiam mandati (Mosaicæ) propter infirmitatem eius inuitiam*.

Dixi in assertione. Cessante causa totali: Nam partialis tantum causa cesset, fieri potest, ut perseveret altera causa, quæ sufficiens sit ad conseruandam eius obligationem. V. C. Lex tributi ciuibus indicta, cum hostes ciuitatē oppugnarent, nō penitus cessauit, et si hostes adesse desināt, dum periculū ab hostibus vel aliæ iustæ causæ exigendi tributi permanent.

Secundo dixi, Cessante causa vniuersim: Nam cessante causa legis in particulari homine, non idem eius obligatio desinit. V. C. Si ciuibus interdictum armorum vsus ad vitandas rixas, fas non erit ciui, quod ob senectutem à pœna alienus est, arma prohibita gestare; quia interest boni publici, ut leges communes, ab omnibus communiter obseruentur, quamdiu non occurrat aliquod impedimentū contrarium, quod per epikeian excuset.

NB. Si

NB. Si lex plures in se contineat partes, quarū altera ab altera separari potest, tunc cessante ratione vnius partis, perseverat lex secundum alterā. Ratio, quia *utile per inutile non debet vitari.* reg 37 in 6.

Lex in præsumptione fundarata, cessat obligare, si de contraria veritate cōstet. Cedit enim præsumptio veritati arg cap. super hoc. de renunciat. Porro ea lex in præsumptione fundari dicitur, cuius formale motiuum, & intrinseca obiecti cōditio est præsumptio alicuius rei; siue per quam Iudici præcipitur, vt in omnibus occurrentibus casibus, ex tali præsumptione, quam ipsemet lex facit, talem sententiam ferat. V. C. Spōsalia de futuro, secutā copulā, in matrimonio transisse cēsentur ob iuris præsumptionem, sponfos non animo fornicario, sed coniugati coniunctos fuisse. Quo tamen nihil obstante, si sponsus sciat, falsam esse hanc iuris præsumptionem, animūque sibi non fuisse in matrimonium consentire, ideoque aliam postea vxorem duxerit, priore sponsa, quamuis per iniuriam sp̄ieta, hoc casu non prius falsa præsumptione nixū, sed posterius matrimonium constabit. Quod adhuc hodie seruari debet iis locis, quibus Trident. receptum non est.

Aliud exemplum Nauarrus adfert. Licet excommunicentur ii Christiani, qui Sarracenos, &c. deferunt arma, ferrum, quibus Christianos oppugnant, & verò præsumptio esse soleat, talia ipsis subministrari cum nocimento Christianis inferendo: Si tamen certò constet, ministranti Sarracenum, vel Turcam non ad bellicos vsus, sed V. C. ad ædes priuatas fabricandas petere, contra legem Ecclesiasticam non peccat, ideoque nec excommunicationem incurrit.